N°. 4. **1853.**

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
des Maandags-, Woensdags- en Zaturdags-avonds.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

DINGSDAG 3 MEI.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . ƒ 3.00.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » 3.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
W. J. VAN HAREN NOMAN, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 40, Ned. Cour.

Berigt.

De eerste vijf nommers worden gratis toegezonden; het zesde alleen op aanvrage.

Na het *zesde nommer* ontvangen onze lezers geregeld mededeeling van de Amsterdamsche beurs van denzelfden dag.

De algemeene verkiezingen voor de Tweede Kamer.

Het volk van Nederland zal dan, binnen weinige dagen, naar de stembus worden geroepen; om zijne vertegenwoordigers te kiezen. Het volk van Nederland zal, door het uitbrengen van zijne stem, te beslissen hebben: tusschen wat? tusschen wie?

Tusschen wat?

Het nieuwe ministerie zegt het niet; de Natie weet het niet; er is niemand in het land, die het weet.

Het ministerie Thorbecke was een liberaal ministerie; het voerde de Grondwet in een milden zin uit; het was onverzettelijk getrouw aan die Grondwet; het gaf leven en veerkracht en ontwikkeling aan de openbare meening, aan de nijverheid, aan den landbouw, aan den koophandel, aan de scheepvaart; het regelde de finantiën van den Staat, verminderde belastingen, betaalde aanzienlijke sommen der nationale schuld af.... *en het werd omvergeworpen!*

Een nieuw ministerie vervangt zijne plaats. Dat ministerie geeft een programma, waarin het verklaart *getrouw te willen blijven* aan de Grondwet, *die Grondwet in een milden zin uit te voeren.*

Een van beiden is waar: de beloften van het nieuwe ministerie zijn eerlijk; — of zij zijn slechts het middel, om de menigte te verblinden, en langzamerhand ons terug te brengen tot *eene heerschende kerk*, tot een politiek stelsel van *reactie*, van *uitsluiting*, van wering der *burgers* uit het medebestuur des lands.

Zijn de beloften van het ministerie *eerlijk* gemeend, dan blijven nog altijd de vragen ter beantwoording over: «Waarom dan van «ministerie veranderd? Waarom eene Kamer «ontbonden, die, onafhankelijk van *personen*, «steeds het liberale beginsel voorstond?»

Zijn de beloften van het ministerie *eerlijk* gemeend, dan is de weg voor de Natie, die zij bij het uitbrengen van hare stem zal hebben te volgen, afgebakend. Dan behoort zij al die mannen te herkiezen, die in de Grondwet van 1848 en in hare milde uitvoering alléén het plegtanker zien van het Vaderland, en getoond hebben de *waarachtige* vertegenwoordigers *van het volk* te zijn.

Bedoelt het ministerie *iets anders* dan hetgeen zijn programma met evenveel ophef als *rekbaarheid* aankondigt, dat de Natie dan wake! Het geldt hier hare heiligste regten en belangen; het geldt haar bestaan! Dat zij dan zorge, dat geen enkele dier mannen haar ontvalle, wier streven het was, om de stoffelijke en intellectuële belangen des volks te bevorderen. Door die mannen te kiezen als hare *vertegenwoordigers*, werpt zij het eenig mogelijk, maar *onverbreekbaar* bolwerk op tegen ieder, die het wagen zou eene sloopende hand te slaan aan die regten en vrijheden, aan die welvaart, welke het Nederlandsche volk na zoo langen strijd, met zoo bittere opofferingen heeft verworven.

Is alzoo «*handhaving der Grondwet*» en «*hare milde uitvoering*» het waarachtig doel van het nieuwe ministerie; of is daarentegen het oogmerk, het Nederlandsche volk terug te brengen tot het tijdperk van *geldleeningen*, *hooge belastingen*, regering van *geld* en *aristocratie*, uitsluiting van de *burgerij*: in beide gevallen zal de Natie, wakende voor haar eigendom, dierbaarder dan het leven, behooren te zorgen, dat alleen strijders, onafhankelijke strijders voor de zuur verworven regten en vrijheden als hare vertegenwoordigers in de nieuwe Kamer optreden.

Wij verwachten geene laauwheid. Wij verwachten, dat de Natie als één man naar de stembus zal snellen; dat zij zich bewust zal zijn, dat het hier geldt *haar leven*.

Die eenparige vervulling van den heiligste der burgerpligten *kan* niet achterblijven, als de Natie zich eenvoudig de vraag stelt: «Tusschen *wie* moet ik beslissen?»

Tusschen wie?

Het volk van Nederland hoore en oordeele!

Tusschen de beginselen, die het ministerie Thorbecke heeft *voorgestaan*, *gehandhaafd* en *ontwikkeld*...., en tusschen een ministerie van-Hall-Donker-Curtius, die *zeggen* dezelfde, ja nog *mildere* beginselen te zijn toegedaan; maar die steeds *door hunne daden het tegendeel hebben bewezen.*

Het volk van Nederland roepe eenige jaren in zijne herinnering terug..... en het beslisse!

Waaraan en waaraan alléén herinnert het nieuwe Ministerie? — Van Hall herinnert u de verhooging van het zegel op de dagbladen, opdat toch *de burgerman* belet worde te lezen en te schrijven over de dierbare belangen van den Staat. Hij herinnert u zoo vele burgers, die in den kerker werden geworpen, omdat zij de oogen der Natie voor *misbruiken* hebben trachten te openen. Hij herinnert u overdrijving der belastingen; eene vrijwillige geldleening van honderd zeven en twintig millioenen. Hij herinnert u eene coterie van *geld* en *geboorte* en subsidiën van dagbladen, die zijne regeringsbeginselen ondersteunden! — Donker Curtius herinnert u zijn heftigen strijd tegen van Hall, die zijn collega is! Hij herinnert u *thans* het programma van 13 November 1848; hij herinnert u een wets-ontwerp op het regt van vereeniging en vergadering, waarbij letterlijk *alle* vrijheid aan het volk *werd ontnomen.* — Forstner van Dambenoy herinnert u de anti-revolutionnaire, alleen zaligmakende school, die het niet inconsequent vond, een programma van den heer Groen van Prinsterer te onderteekenen en *tevens* lid te zijn van een ministerie Thorbecke! Hij, zoowel als Pahud en Enslie herinneren u de politieke vleêrmuis, waarvan de dichter zoo juist zegt:

> *«Je suis oiseau, voyez mes ailes,*
> *«Je suis souris, vivent les rats!»* (*)

De heer van Doorn herinnert u, als ambtenaar, niets dan *den eersten klerk aan het departement van financiën*, en in zijne parlementaire loopbaan, niets dan holle theorie en twijfelmoedigheid; bij financiën zoo gevaarlijk voor den Staat. — De heer van Reenen eindelijk, een jong man zonder ondervinding, herinnert u, dat het geheele land, door nijverheid en scheepvaart te ontwikkelen, een roof pleegt aan Amsterdam, en dat alzoo het *geheele land* zijne schatting zal moeten brengen aan «*de stad*»!

Ziedaar de antecedenten van het nieuwe ministerie dat een beroep durft doen op u, o volk van Nederland!

En wat hebben nu voor u uitgewerkt de beginselen van het ministerie Thorbecke?

Gij hebt een billijk aandeel gekregen in het medebestuur van het land, van de provincie en van de stad uwer inwoning. Niet langer hangt gij af van de luim eener coterie, of van het nepotisme der magthebbers. Gij hebt *thans* het regt en de magt om ook *uwen* wil in de schaal te leggen. Uw handel, uwe nijverheid, uwe scheepvaart zijn, door de uitvloeisels dezer beginselen, geklommen tot eene aanzienlijke hoogte. Er is een bloei in het lieve vaderland bemerkbaar, die de aandacht heeft getrokken van de beschaafde wereld. Een aantal misbruiken, ten gevolge waarvan men te vergeefs kon vragen: «waar is het geld gebleven?» is opgeheven; wij komen later daarop terug. In 1851 is tot [illegible]

(*) «Ik ben *vogel*; waar [illegible]
«Ik ben *muis*: leven de rotten!»

van schuld besteed *een millioen* guldens; in 1852 drie millioen tweemaal honderd duizend guldens; voor de muntbiljetten is besteed *tien millioen gulden*; bij de conversie-wet is beschikbaar gesteld *twaalf millioen vijfmaal honderd duizend gulden.* En zijn dus, ten gevolge van het bestuur van het ministerie Thorbecke, op dit oogenblik beschikbaar, *over; zes en twintig millioen vijfmaal honderd duizend guldens!* In 1854 zal een millioen guldens *minder* behoeven betaald te worden aan renten dan in 1851. Van de jaarlijksche begrooting bleef vroeger hoogstens twee à drie tonnen gouds over; sedert de optreding van het ministerie Thorbecke *een millioen vijfmaal honderd duizend guldens.*

Wilt gij nu terug hebben de liefelijke uitkomsten van een ministerie, waarin van Hall en Donker Curtius zitting hebben?

Kies dan mannen, die geene vrijheid van geweten verlangen, die *burgerzuinigheid* in verkeerden zin voorstaan, die reactie eischen onder de leus van behoud.

Maar wilt gij behouden, wat gij bezit; wilt gij dat uw handel blijve bloeijen; wilt gij dat de last der schulden blijve verminderen; wilt gij uw billijk aandeel hebben in de regering van uw land, van uw gewest en van de plaats uwer inwoning; wilt gij, van welke geboorte ook, gelijk zijn *inderdaad* met elk ander: kies dan de mannen, die de beginselen voorstaan, ontwikkeld en in praktijk gebragt door het afgetreden ministerie.

Die mannen: gij kent ze! Zij zijn in uw hart; want uwe grieven waren de hunne; uwe belangen de hunne. Zij, als volksvertegenwoordigers, waren één: één als de Natie, die haar tot die eervolle taak heeft geroepen.

De *Amsterdamsche Courant* is, op dit oogenblik, onuitputtelijk in bijvoegsels. Nu, de heer van Hall, al is hij geen minister van Finantien, heeft geld genoeg.

Wij begrijpen nu ook, waarom het er zoo druk toegaat aan het bureau van de *Amsterdamsche Courant.* Het is voor iemand, die gewoon is liedjes te maken voor rederijkerskamers, geene gemakkelijke taak bijvoegsels met politiek voedsel voor de natie te vullen.

Maar.... de bijvoegsels zijn er ook naar!

Zoo geeft de *Amsterdamsche Courant* heden een bijvoegsel, dat eene trophee is voor de onpartijdigheid waarmede de redacteur-liedjesdichter (in plaats van den beruchten deurwaarder liedjes-dichter) de opinie der dagbladen van *alle* kleur aan zijne lezers mededeelt.

De artikelen over de groote quaestie van den dag der onafhankelijke dagbladen, die noch gesteund worden, noch subsidie in het verschiet hebben, worden aldus geresumeerd:

Het Handelsblad *drie* regels; N. Rotterdamsche Courant *zeven* regels; Provinc. Zeeuwsche Courant *zes en twintig* regels; Provinciale Friesche Courant *elf* regels; de Grondwet *drie en twintig* regels; de Tijd *zeventien* regels; Arnhemsche Courant *drie en dertig* regels.

En nu de bladen van de kleur der *Amsterdamsche Courant?*

De Amersfoortsche Courant *twee* regels; de Oude Rotterd. C. *twee en veertig* regels; de Morgenster *zestien* regels; Tielsch Weekblad *dertien* regels; de Nieuwsbode *negen* regels; Weekblad van Leijden *drie en twintig* regels; Tielsche Courant *zeven en twintig* regels; Noord-Brabanter *zestien* regels; Zutphensche Courant *een en twintig* regels; O. Veluwsch Weekblad *negentien* regels; de Waakzaamheid *vijf* regels; de Prov. Utrechtsche Ct. *dertig* regels; de Nederlander *twee en dertig* regels; de Groninger Courant *twee honderd drie en tachtig* regels!!

De *Nederlander* wijst er op, van hoe onberekenbaar gewigt de uitkomst is der aanstaande verkiezingen.

„Nationaliteit of *revolutie*,” zegt de *Nederlander*. Het spreekt van zelf, dat de beginselen der *anti-revolutionnaire partij* alleen *nationaal* zijn!

Maar wij vragen: „Wat zou voor Nederland, bij de raadpleging van zijne historie, steeds het beroep der anti-revolutionnaire school, *revolutie* zijn of *nationaliteit?*”

Zou het *Nationaal* zijn, indien de uitkomst der verkiezingen bewees, dat men de liberale beginselen heeft verzaakt; dat men de vrijheid van geweten, de gelijkheid van alle kerkgenootschappen in den Staat wil vernietigen; dat Nederland door de meerderheid van een klein zielental gesteund, een voorbeeld van onverdraagzaamheid gaf, nog van beklagenswaardiger aard dan dat van den hertog van Toscane, waartegen in Nederland *te regt* is te velde getrokken? Zou die uitkomst *nationaal* zijn? Hebben onze voorouders daarvoor geleden en gestreden?

Of zou het *revolutie* zijn: als Nederland, zijne historie gedachtig, slechts broeders en landgenooten koos, geene Protestanten, Catholijken of Israëliten; als Nederland als vertegenwoordigers afzond slechts de zoodanigen, die allen gelijke regten willen hebben toegekend, die 's volks belangen bovenal behartigen, die de wet der wetten niet *verdraaijen*, maar regtvaardig en in vrijzinnigen zin willen uitvoeren?

Eene verkiezing in den geest van de *Nederlander*, is *revolutie:* want daardoor werd onze historie bezoedeld, en de roem van het aloude Nederland geschandvlekt.

Eene verkiezing, in den geest van de Grondwet van 1848, is *nationaal;* want Nederland zal daardoor bewijzen prijs te stellen op hetgeen zijne voorvaderen hebben verworven en gesticht; om eene plaats te *blijven* innemen in de rij der beschaafde volken.

Het blad van den heer van Hall, de oude *Amsterdamsche Courant*, begint de Natie *bang* te maken en te *dreigen.* Dat herinnert ons zijn Meester en diens liefelijk recept bij de toediening der vrijwillige leening.

Kies toch geene mannen, die tegen het Ministerie zijn, roept dit blad uit: „*want de gevolgen zouden niet te voorzien zijn!*”

Is het volk nu reeds gesteld onder de curatele van het blad van Hall?

Weet de Natie niet wat haar te doen staat? Zijn de verkiezingen niet meer *vrij?* Is het loyaal, ja is het geoorloofd de kiezers door *dreigementen* in hunne vrije keus te beperken?

Dat was ook het stelsel van de verkiezingen in Frankrijk in den laatsten tijd: „Kies Napoleon of anarchie.”

Wij vreezen die gevolgen niet.

Mogt, hetgeen we hopen voor 's lands belang, de meerderheid der nieuwe Kamer zijn toegedaan de beginselen van de in milden zin tot stand gebragte Grondwet van 1848, — en dus niet zijn zamengesteld uit mannen als Baud, Hoffmann, v. Rappard, en v. d. Heijm v. Duivendijke, nu reeds de kandidaten van de *Nieuwsbode!* — dan vreezen wij de gevolgen niet.

Wij hebben te hoogen dunk van de vaderlandsliefde des Konings, om te gelooven, dat Z. M. *om eenige personen* op nieuw eene Kamer zou ontbinden, die de uitdrukking was van den wil der Natie, maar niet die der coalitie van Hall-Donker-Curtius.

De gevolgen, die de *Amsterdamsche Courant* vreest, zijn de val van zijn Meester, en daarbij de zege van het stelsel, dat ons sedert 1848 zoo welvarend heeft gemaakt.

Het blad, bekend onder den naam van het Politieblad, of ook wel het blad van Dirk Donker, de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode*, vraagt in zijn No. van gister, met zeer groot bewijs van zelfvertrouwen, wat er nu zal gezegd worden door de liberale bladen en de liberale leden van de thans ontbonden Tweede Kamer: „nu in de *Nederlandsche Staats-Courant*, op bevel van „Z. M. den Koning, vijf *belangrijke* (!) officiële stuk„ken, in de zaak der invoering van de bisschoppe„lijke hierarchie gewisseld, worden medegedeeld, die „*niet* aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn „overgelegd.”

Wat daarop zal geantwoord worden?

Vooreerst;

„dat de heer Liederkerke, onze gezant te Rome, *eerst den 12 Maart* den Minister van Buitenlandsche zaken toezond de allocutie van den Paus, *die den zevenden bevorens reeds te Rome door den Paus was uitgesproken;*

„dat het afgetreden Ministerie alzoo, niet tijdig ingelicht, *noch door den gezant, noch door het Hof van Rome*, ook onmogelijk *de bekendmaking der allocutie heeft kunnen weêren;*

„dat het afgetreden Ministerie den *grondwettigen weg* tot het einde toe is blijven bewandelen;

„dat eindelijk in die stukken geene reden hoegenaamd is te vinden, waarom *ten opzigte van de regeling der R. C. aangelegenheden hier te lande*, het ministerie is ontslagen;

„en dat, wanneer het nieuwe Ministerie doen zal, wat het in zijn programma zegt te zullen doen en alzoo de Grondwet in *liberalen zin uitvoeren*, ook nu niet anders kan gehandeld worden, dan tot dusver *gehandeld is.*”

Maar ten tweede:

dat de ellendige middelen, door het nieuwe Ministerie te baat genomen, om een afgetreden bewind te verguizen en het kermistentachtige „*binnengeroep*” der gekochte, verkochte of op nieuwe subsidiën hunkerende bladen, voldoende is, om aan het weldenkende gedeelte der Natie te doen zien:

hoe wrak de grond is, waarop het nieuwe Ministerie staat;

hoe ver, een orgaan der Nederlandsche opinie *onwaardig*, men zich kan laten wegslepen, uit zucht om zich toch maar dadelijk aangenaam te maken bij de nieuwe magthebbers.

Buitenlandsche Berigten.

ENGELAND.

In de op 29 April gehoudene zitting van het Hogerhuis stelde de graaf van Aberdeen de tweede lezing voor van de wetsvoordragt, betreffende de staatkundige emancipatie der Israëlieten. Hij gaf daarbij te kennen, dat hoezeer hij vroeger tegen die emancipatie was geweest, hij thans er sterk voor was, achtende hij het eene onregtvaardigheid de Israëlieten niet dezelfde regten te verleenen welke ieder ander genoot. De graaf van Shaftesbury was tegen de wet, zijnde hij van meening dat de regering zonder godsdienst niet kon bestaan, en men dan toch zulke twee geheel strijdige gezindten moeijelijk kon vereenigen. De graaf van Albemarle meende, dat de uitsluiting der Israëlieten alleenlijk aan vooroordeel te wijten was en op geenerlei regt berustte. De graaf Darnley verzette zich tegen de wet om verschillende godsdienstige redenen. De aartsbisschop van Dublin verklaarde zich er voor. Ook de bisschop van Salisbury meende zich, als dienaar van de kerk van Christus, ten sterkte tegen de wet te moeten verzetten. Nadat nog verschillende leden hadden gesproken werd de wet verworpen met eene meerderheid van 40 stemmen.

— Op eene interpellatie in het Huis der Gemeenten heeft lord Palmerston geantwoord, dat de tegen den heer Hale ingestelde vervolging op last der regering plaats had; dat alle vreemdelingen, zoowel als Engelsche onderdanen, onder het opzigt der policie kunnen worden gesteld, wanneer zij vermoed worden eene schending der landswetten te begaan; dat mitsdien ook Kossuth niet vermogt te klagen, aan deze algemeene bepaling te zijn onderworpen.

— Men wil, dat de jonggeboren prins tegen het laatst van Junij zal worden gedoopt, zullende hij alsdan de namen ontvangen van Leopold George Ducan Albert. De koning van Hanover, de prins van Hohenlohe Langenburg en de prinses van Pruissen zullen bij die plegtigheid tegenwoordig zijn.

— Er is eene nieuwe aanleiding tot oneenigheid gerezen tusschen het Britsche en Oostenrijksche bewind: De heer Sichel, zoon van een koopman in Manchester, is op zijne reis van Genua naar Milaan aan de grenzen gevangen genomen, ofschoon hij eene pas had, en gedurende tien dagen in den kerker gehouden. Niettegenstaande de pogingen van den Engelschen consul te Venetie en de reclamatien van het Britsche gouvernement, hebben de autoriteiten te Milaan verklaard, nadere bevelen uit Weenen te zullen afwachten, en het is dus dáár, dat deze zaak zal beslist worden.

DUITSCHLAND.

Men verwacht, dat de tusschen Oostenrijk en Piemont hangende geschillen, betreffende de bekende zaak van de verbeurdverklaring der goederen van Lombardische uitgewekenen, weldra in der minne zullen geschikt worden. Eene tusschenkomst is door die mogendheden, welke daartoe door Sardine waren uitgenoodigd, niet aangenomen, en het laatste protest dier regering is tot hiertoe door Oostenrijk niet beantwoord geworden.

— Men houdt het te Weenen voor zeker, dat het verzoek van den franschen gezant, om de stoffelijke overblijfselen van den hertog van Reichstadt naar Parijs te mogen overbrengen, niet zal worden ingewilligd. Evenwel zal deze weigering de goede verstandhouding tusschen de beide kabinetten, niet stooren.

— De grootvorstin Maria van Rusland, weduwe van den hertog van Leuchtenberg, zal, volgens berigten uit Petersburg, op 7 of 8 Mei a. s. van daar afreizen en den 19en te Stuttgart aankomen. Zij zal twee maanden in de badplaats Constadt doorbrengen, alwaar alles tot hare ontvangst in gereedheid wordt gebragt.

— De berigten uit Alexandrie loopen tot op den 19 April en bevestigen de vroeger medegedeelde tijdingen, betreffende de meer uitgebreide magt, aan den onderkoning door den divan verleend. Abbas-Pacha was door de Porte erkend als het hoofd zijner familie, even als dit met Mehemed-Ali en Ibrahim-Pacha het geval was. Alle godsdienstige quaestiën zullen voortaan in Egypte, zonder beroep te Konstantinopel, behan-

deld en afgedaan worden. Overigens is het thans zeker, dat door den onderkoning nieuwe concessiën waren verleend aan de *Peninsular and Oriental Company*, bestaande in verminderingen in het tarief ten gunste van de naar Indië bestemde koopwaren, terwijl de derwaarts gedestineerde goederen van den Oostenrijkschen Lloyd of van de andere kooplieden aan een veel hooger regt zouden onderworpen blijven. De handelstand te Alexandrie had echter daartegen geprotesteerd.

— De Pruissische Tweede Kamer heeft in de zitting van den 29sten, het tractaat van den 19 Febr. met Oostenrijk en de voornaamste artikelen der tractaten tot herstel van het Zollverein aangenomen. Gedurende de beraadslaging heeft het Gouvernement beloofd, om aan de Kamer nog voor de opening der Tol-conferentiën een wets-ontwerp in te dienen tot vermindering van de regten op het ijzer. De beraadslaging over de artikelen van het tractaat met het Zollverein en van de speciale daarbij gevoegde overeenkomst, betrekkelijk de verhooging van de regten op de beetwortelsuiker, is tot eene avond-zitting verdaagd.

— De Koning van Pruissen heeft den Koning der Belgen, bij eigenhandigen brief en ook door den telegraaf, verzocht op de kasteelen van Berlijn en Potsdam te komen logeren; de Koning heeft zich naar Potsdam begeven. Men gelooft, dat Koning Leopold vooreerst aan het hôtel van het Belgische gezantschap zal afstappen en wellig later eenige dagen te Potsdam zal doorbrengen.

FRANKRIJK.

Op den 30sten April heeft het Wetgevende Ligchaam eene zitting gehouden en — met 125 stemmen tegen 1, het wets-ontwerp betrekkelijk de pensioen-fondsen aangenomen. Ten opzigte van de artt. 4 en 5 van het wets-ontwerp, was verschil ontstaan tusschen de Commissie van het Wetgevend Ligchaam en den Raad van State. De Commissie had die twee artikelen gewijzigd, ten einde het alvermogen van het Gouvernement te beperken. De Raad van State had geweigerd, die amendementen goed te keuren. De Commissie kon die wijzigingen, volgens de Constitutie, niet in de openbare zitting voordragen en heeft toen, als laatste hulpmiddel, de eenvoudige verwerping van de beide artikelen voorgesteld. De beraadslaging was vrij levendig; maar daar het zijne nederlaag voorzag, heeft het Gouvernement ten slotte, bij monde van den heer Boucher, lid van den Raad van State, belast met de verdediging van het wets-ontwerp voor het Wetgevende Ligchaam, de zaak aan de beslissing van de Vergaderlng overgelaten. De beide artikelen werden daarop, overeenkomstig het voorstel der Commissie, verworpen en daarna werd het wets-ontwerp eerst met bijna eenparigheid van stemmen aangenomen. Men zegt, dat het Gouvernement, ten einde eene nieuwe nederlaag te vermijden, het wets-ontwerp op de jury zal intrekken of de beraadslaging daarover doen uitstellen, omdat ook te dien aanzien verschil van gevoelen bestond tusschen de Commissie uit het Wetgevende Ligchavm en den Raad van State.

— Op den 25sten April, den verjaardag van koningin Marie-Amelie, was de geheele familie te Claremont vereenigd. De hertogin van Orleans was er met hare twee zonen; zij had zich eenigen tijd vroeger te Devonshire met ter woon gevestigd. Mevr. de gravin d'Hautpoul en de generaal Trezel, oud-minister van oorlog, vergezelden de hertogin.

— De *Moniteur* van den 1sten meldt, dat de keizerin, die twee maanden zwanger was, eene miskraam heeft gehad, H. M. bevindt zich zeer wel.

— Het *Journal des Débats*, deelt volgens correspondentiën van den 11den dezer maand, over den staat van zaken te Constantinopel, eenige meer volledige bijzonderheden mede, dan die tot heden bekend zijn gemaakt. Volgens dat dagblad zou er inderdaad te Broussa een bloedig gevecht hebben plaats gehad, maar dat niet van dat belang was, als de eerste telegraphische depêche dienaangaande had doen onderstellen. Noch lord Redcliffe, noch de heer de la Cour hadden, bij het vertrek van den kourier, eenige officieële conferentie met de Turksche ministers gehad, die ten hunnen aanzien eene achterhoudendheid in acht namen, waarvan het gevolg was, dat die staatslieden niet juist konden weten, tot hoever de eischen van prins Menchikoff gingen. De Porte heeft alleen aan het Fransche gezantschap een ontwerp van eene overeenkomst betrekkelijk de Heilige plaatsen medegedeeld, die ten gevolge zou hebben, dat het tractaat van 1840 daadwerkelijk zou vernietigd zijn; men raadt dus ligtelijk het antwoord, dat door den Franschen ambassadeur aan den sultan is gegeven; hij heeft een protest ingediend, en heeft zijne aanmerkingen doen kennen. Het is nog niet zeker, dat het Engelsche eskader, de Fransche vloot niet naar den Levant zal volgen. In den nacht van den 13den April, heeft lord Stratford Radcliffe het stoomschip *Tiger* van Constantinopel naar Malta gezonden, met depêches die den meesten spoed vereischten voor den admiraal Dundas. Wij moeten echter herinneren, dat de Engelsche vloot op den 25sten April nog te Malta lag.

ZWITSERLAND.

Men schrijft uit Bern, van den 27sten April, dat na de terugkomst van kolonel Bourgeois, de commissaris van den bondsraad in Tessino, die Raad besloten heeft op de laatste nota van Oostenrijk te antwoorden en een protest bij alle bevriende mogendheden in te dienen. Te Frijburg heeft de krijgsraad besloten de personen, die voor haar teregt staan, in drie klassen te verdeelen: te weten: 1o. de hoofden van den opstand; 2o. zij, die reeds meermalen aan dergelijke pogingen hebben deel genomen, en 3o. zij, die zich hebben laten medeslepen. De *Nieuwe Zuricher Courant* meent te mogen berigten dat de goederen der in dien opstand betrokkene personen, zullen worden in beslag genomen. Wij gelooven niet aan zoodanigen maatregel, voor dat die officieël zal zijn bekend gemaakt. Wij betreurden den opstand der ultra-behoudslieden tegen een wettig bestuur; maar het is duidelijk, dat de ongelukkige toestand, waarin zich sedert eenige jaren de Frijburgsche boeren bevinden, hen heeft verleid aan de inblazingen van intriganten gehoor te geven en hen de wapens heeft doen opvatten. Nadat het de opstandelingen heeft gestraft, heeft het kantonnale bestuur andere pligten te vervullen jegens en voldoening te geven aan wettige grieven van de bevolking. De in beslagneming der goederen, waarvan het genoemde dagblad spreekt, zou dus zeer te betreuren zijn. Het gevolg daarvan zou alleen zijn, dat de verbittering grooter werd en op goede gronden zou steunen.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, 2 Mei.

Volgens bepaalde berigten, zal H. M. de Koningin Moeder tegenwoordig zijn bij het huwelijk van Z. K. H. Prins Hendrik, dat op 21 dezer te Weimar zal worden voltrokken.

Onmiddellijk daarna zal H. M. hare reize vervolgen naar het westelijk Europa (men zegt: Warschau), ten einde eene ontmoeting te hebben met Haren broeder, den Keizer aller Russen.

In wel onderrigte kringen wordt deze ontmoeting in verband gebragt tot *onderhandelingen* en *voornemens*, welke niet zonder invloed kunnen zijn op den gang van zaken in Nederland.

Wij begaan gewis geene onbescheidenheid, indien wij onzen lezers mededeelen, dat de tegenwoordige Minister van Buitenlandsche zaken, de heer van Hall, eerlang eene echtverbindtenis zal aangaan met freule Schimmelpenninck, staatsdame van H. M. de Koningin Moeder.

Ook in het manifest van den heer van Hall, c. s. waarin het nieuwe ministerie zijn programma *geeft*, maakt hij bij ons denzelfden indruk, als hij bij den heer BAUD maakte, toen deze den 8 Julij ll. in de Tweede Kamer het volgende van *hem* zeide.

„Ons geacht medelid uit de hoofdstad (de heer van Hall) heeft mij in gedachten terug gebragt tot *de tweede week van de maand Mei*, wanneer het *Buitenhof* door de loods van eenen bij uitstek handigen stadgenoot wordt versierd. Ik stel mij dien *kunstenaar* voor als een van de toeschouwers tot zich roepende, en hem (om bij het vóórbeeld van den knol en den citroen te blijven) vragen:

— „Wat is dit?"

— „Een citroen!"

— „Neem hem van mij en geef hem mij terug."

Dit wordt eenige keeren herhaald. Telkens is het de citroen, die ontvangen en teruggegeven wordt. Eindelijk wordt de citroen verwisseld *door* een knol, en nu zegt de boer:

— „Dit is een knol, geen citroen."

— „*Het is een citroen, ik verklaar het daarvoor.*"

Wij zijn spoedig in de tweede week van Mei en op het *Buitenhof* worden de præparatieven voor den *kunstenaar* met de knollen en citroenen reeds gemaakt. Op het *Binnenhof* is de *kunstenaar* reeds druk aan den arbeid. Zijn *eerste* kunststuk hebben wij reeds gezien —; weldra verwachten wij een *tweede*.

Wij vernemen met genoegen, dat de Synodale Commissie een rondgaanden brief heeft gerigt aan alle kerkbesturen, waarin op eene doeltreffende wijs wordt aangemaand tot verdraagzaamheid, eendragt en liefde onder de Nederlanders, van welke geloofsbelijdenis ook.

In ons volgend nommer komen wij op deze loffelijke handeling van de Synodale Commissie terug.

De *Nieuwsbode* van gisteren zegt:

„Men verneemt uit eene goede bron, dat de benoemde aartsbisschop van Utrecht zich niet aldaar met der woon zal vestigen, en dat de benoemde bisschop van Haarlem evenmin aldaar zijne woonplaats zal hebben."

Uit dit berigt blijkt tweërlei.

Vooreerst: dat de coalitie van Hall-Donker-Curtius, naar het schijnt, nu reeds niet voldoet aan het geopenbaarde doel harer komst aan het bestuur; *want de bisschoppen komen dus wel*. Protestantsche broeders, waarvoor hebt gij gestreden?

Ten tweede: dat men door dit berigt den schijn wil geven, alsof het nieuwe ministerie reeds iets had bereikt, dat het vorige niet heeft kunnen bereiken. Dat is misleiding der Natie. Ook toen het vorige ministerie nog aan het bewind was, was besloten, *dat de aartsbisschop van Utrecht niet te Utrecht, en de bisschop van Haarlem niet te Haarlem wonen zou.*

Arm Nederland! Het is reeds ver met u gekomen!

De minister voor de Zaken der Hervormde Eeredienst heeft 's Konings hooge tevredenheid doen kennen aan de predikanten alhier: „*omdat zij in de godsdienstoefening van ll. Zondag hebben aanbevolen tot milde bijdragen bij de gedane schaalcollecte ten behoeve der Roomsch Catholijke armen!*"

Is de weldadigheid in Nederland reeds zóódanig ontaard; heeft de godsdienstzin reeds zóó groote klove gesticht.... dat de predikers van *liefde en verdraagzaamheid* eene bijzondere dankbetuiging behoeven van den Koning, omdat zij deden *wat pligt en leer hun voorschreef!*

Prins Willem van Oranje, wiens daden men in deze dagen zoo dikwerf heeft herinnerd, dek uw aangezigt met floers: want uw volk schijnt niet meer het volk te zijn, dat in zijn landgenoot steeds *den mensch en broeder* zag. Nederland, volgens sommigen, kent slechts Protestanten, Roomschen en Israëlieten?; — maar wij weten beter — Nederland is nog de zetel van verdraagzaamheid en weldadigheid en 't geen wij dezer dagen gezien hebben is slechts een tijdelijke, kunstmatig opgewekte, toestand.

Gij, mijnheer van Doorn, miskent uwe roeping, door eene dankbetuiging te schrijven voor hetgeen geen dank verdient; door het bestaan van eene *onderscheiding* aan te wijzen, die gij geroepen zijt geheel weg te nemen, die de Grondwet u verbiedt te erkennen.

Wij lezen in de *Twentsche Courant* het volgende:

Het volgende adres is ons ter plaatsing gezonden, met vermelding, dat het op den dag der onderteekening is toegezonden aan de heeren aan wie het is gerigt.

„Aan de heeren Mr. J. R. Thorbecke; P. P van Bosse; M. P. H. Strens; J. P. P. baron van Zuylen van Nyevelt.

„De ondergeteekenden, Protestanten, en kiezers van leden voor de Tweede Kamer der Staten Generaal te Enschedé, voelen zich gedrongen U de verklaring te geven, dat het hun innig leed heeft gedaan, dat de landsregering uit uwe handen in die van de heeren van Hall en anderen, is overgegaan.

„Terugziende op den stand van zaken bij de aanvaarding uwer moeijelijke betrekking en op hetgeen onder uw bestuur is verrigt en tot stand gebragt, dan levert die beschouwing ruime stof tot dankbaarheid. Zij achten zich verpligt U dit hierdoor opentlijk te betuigen.

„Enschede, den 28 April 1853.

„H. J. van Heek, lid van den raad en der kamer van koophandel; J. Stroink Hz', wethouder; Abm. Jannink, lid van de provinciale staten van Overijssel; J. Stroink Wz., lid van den raad en der kamer van koophandel; J. T. Scholten, fabrijkant; B. B. Blijdenstein; H. van Heek: fabrijkant; H. Stroink, fabrijkant; M. Udink ten Cate, lid van de provinciale staten van Overijssel; H. Blenken, lid van den raad en der kamer van koophandel, en auditeur bij de dienstdoende schutterij; B. W. Blijdenstein, fabrijkant; A. J. Blijdenstijn, fabrijkant; B. Jannink; S. ten Cate; Hendr. ten Cate; Gs Jannink, president van de kamer van Koophandel en lid van den raad; B. W. Blijdenstein Jr., lid van de provinciale staten en lid van den raad; J. W. Blijdenstein, lid van de kamer van koophandel; G. J. ter Kuile; W. Harenberg."

Naar men ons berigt, zegt de *Groninger Courant*, is te Bedum onderstaand adres in omloop en vindt zeer vele onderteekenaars:

„Aan den heer Thorbecke!

„Dankbaar voor de gewigtige diensten, welke gij aan het vaderland bewezen hebt, brengen ondergeteekenden, kiezers uit de gemeente Bedum, u daarvoor hulde, en hopen, dat gij eerlang op nieuw in staat moogt worden gesteld, om met uwe talenten, de hooge staatsbelangen te helpen besturen."

Men berigt ons uit Dockum, zegt de *N. R. Ct.*, dat er in die stad en omliggende plaatsen, vele adressen van dankbetuiging aan den afgetreden minister Thorbecke zullen gezonden worden.

Het *Algemeen Handelsblad* geeft een voorloopig overzigt en eene regtvaardige beoordeeling van de stukken, door het nieuwe ministerie ten aanzien van de regeling der R. C. aangelegenheden, openbaar gemaakt. Het slot van dat artikel luidt aldus:

„Het blijkt overigens zonneklaar uit de medegedeelde stukken, dat zoowel de gezant te *Rome* als de ministers van bui-

tenlandsche zaken met de mededeeling der pauselijke allocutie en breve zijn overvallen. Indien wij te Rome een gezant hadden gehad, die minder *burgerlijk* en *afgezonderd* leefde, dan de Heer van Liedekerke van zich zelven getuigt, welligt zoude men dan meer bij tijds kennis hebben gedragen van hetgeen in het Vaticaan werd voorbereid.

»De brief van den minister van Zuijlen, dd. 7 April, aan den gezant te Rome, en uitdrukkelijk bestemd om aan den Kardinaal Antonelli te worden medegedeeld, komt ons voor de uiterste grenzen van diplomatieke gevoeligheid zeer nabij te zijn; ware hij verder gegaan, hij zoude ligtelijk de diplomatieke welvoegelijkheid hebben overschreden. Men lette slechts op deze woorden: »La cour de Rome n'ayant pas jugé à propos d'en agir ainsi, ou ayant été très-mal servi par son représentant à la Haye, ne pourra que s'imputer les difficultés que le gouvernement du Roi, s'il avait été consulté, aurait peut-être dans l'occasion d'écarter ou d'atténuer.»

Nu mogt men het tijdelijk terugroepen van den gezant in diplomatieken stijl bij missive van 11 April onder een onbepaald verlof inkleeden: geen buitenlandsch Souverein zal zich in den zin van dergelijken maatregel bedriegen, zoo min als zulks hier te lande is geschied, toen de Keizer der Franschen gemeend heeft, gelijken maatregel ten onzen aanzien, na de verwerping van het drukpers-tractaat, te moeten nemen.

»Wij moeten in de daad onze bevreemding te kennen geven, dat de tegenwoordige ministers in hun adres aan den Koning, dd. 26 April, gemeend hebben, dat deze mededeelingen van den vorigen minister van Buitenlandsche Zaken aan het hof van Rome niet bevredigend genoeg geweest zijn, en wij verbeiden met ongeduld, wat het nieuwe bewind vermeenen zal ten dien aanzien meer te kunnen uitrigten. Bedoelt het nieuwe bewind echter andere maatregelen, welke nog, zonder juist de R. K. kerk-inrigting tegen te houden, tot bevrediging der gemoederen zouden kunnen genomen worden, dan antwoorden wij, dat het afgetreden gouvernement nergens verklaard had, dat de te Rome reeds gedane stappen zijn laatste woord inhielden. Of het echter geen politieke misgreep van het nieuwe bewind is, den confidentiëlen brief van den vorigen minister van Buitenlandsche Zaken aan den gezant, dd. 13 April, onder de gedane mededeelingen te begrijpen, meenen wij ernstig te moeten betwijfelen. Hoe krachtig daarin ook de verontwaardiging des ministers wegens de onverantwoordelijke laatdunkendheid van het Hof van Rome is uitgedrukt: wij twijfelen niet of, indien de minister had kunnen gissen dat die brief openbaar zou worden gemaakt, hij enkele uitdrukkingen zou hebben gewijzigd, die hij gemeend heeft in een *confidentieel* schrijven aan den gezant te mogen bezigen, om hem omtrent den stand der zaken hier te lande behoorlijk in te lichten.. — De openbare mededeeling is voor velen, en in de eerste plaats voor den minister zelven, kwetsend, en kan ten opzigte van het Hof van Rome ernstige gevolgen hebben.

»Terwijl wij dus, naar onze meening, aan dit stuk te veel hebben, missen wij ongaarne enkele andere, die in de verzameling schijnen te huis te behooren. Zoo wordt, in de eerste plaats, in de voorafgaande mededeeling der Regering, gezegd, dat Z. M. volstandig den aandrang heeft wederstaan, die van den 4den Mei af bestond, om het initiatief tot de regeling der R. K. kerkelijke inrigting van wege Z. M. te doen uitgaan. Omtrent deze bijzonderheid zijn geenerlei stukken medegedeeld, die belangrijk zouden geweest zijn, om te weten, *van wien* die aandrang in der tijd is uitgegaan. Te vergeefs hebben wij ook in *Staats-Courant* en *Bijblad* nagezocht, welke belangrijke gebeurtenis juist toen tot dien aandrang kan hebben geleid; maar wij hebben geene kunnen ontdekken, ten ware die aandrang is opgewekt door de goedkeuring omstreeks dien tijd (15 Mei 1850) door Z. M. den Koning gegeven aan de wijzigingen, welke de Synode van de Hervormde kerk in hare zittingen van 18 en 19 April 1850, »in het uitzigt op eene nader te behandelen algeheele revisie van het algemeen reglement voor het bestuur der Hervormde kerk» in dat reglement heeft vastgesteld.

»In de tweede plaats missen wij het antwoord, door Z. M. den Koning gegeven op de aan Hoogstd. dd. 20 September 1852 door den Minister van Sonsbeeck 1852 aan den Internuntius, en het blijkt alleen uit diens brief van 16 October 1852 aan den Internuntius, dat die voorstellen door Z. M. zijn goedgekeurd.

»In de derde plaats zou het niet onwaardig geweest zijn, eenige mededeeling te geven omtrent de twee verschillende lezingen van de Pauselijke breve van 4 Maart, die, volgens schrijven van den gezant te Rome, beide aan de Regering zijn medegedeeld.

»Eindelijk, in de vierde plaats, missen wij de circulaire van den Minister van Buitenlandsche zaken, dd. 20 Maart, aan de Commissarissen des Konings in de provinciën, waarbij hij hun aanspoort om door gepaste maatregelen zooveel mogelijk een verkeerden indruk van de nieuwigheid der R. K. Kerkelijke inrigting te voorkomen of weg te nemen.»

De *Nieuwe Noord-Brabander*, in eene beoordeeling tredende van het manifest van het nieuwe ministerie, verklaart zich, onder anderen, aldus:

»De eerste zinsnede van dat berucht rapport is alleen eene dankbetuiging aan den Koning, voor de gunst der geschonken portefeuilles, en . . . voor het vertrouwen, dat Z. M. heeft willen stellen, die daarmede begiftigd zijn. Nu, ook de heer van Hall kan wel eens beleefd zijn!

»De tweede zinsnede van het bedoelde rapport, schijnt te moeten dienen, om het ministerie te verdedigen tegen den kwaden indruk, veroorzaakt door het onverwacht sluiten der zitting van de Staten-Generaal, daags na de vorming van het nieuwe kabinet, zonder eenige kennisgeving van nadere plannen, zonder openbaarmaking der eigenlijke redenen van verandering, zonder eenige de minste mededeeling van het in de toekomst te houden gedrag. *Maar!* hoe wijs handelde het ministerie niet? Het achtte die sluiting oirbaar en voorzigtig, om aan de opgewondenheid van het tegenwoordig oogenblik geen voedsel te geven door openbare discussiën en om aan den Koning en aan zich zelf den noodigen tijd te verschaffen, om te beraden wat verder in het algemeen belang te doen staat.

»Neen, van Hall-Donker! de zitting werd gesloten, omdat gij u schaamdet met uwe roof voor eene Kamer te verschijnen, welker meerderheid aan de geroofden gehecht was! Neen! door openhartig voor uwe zaak uit te komen, als het ten minste mogelijk was, zoudt gij welligt aan de opgewondenheid een einde gemaakt, zoo niet, haar aanmerkelijk tot bedaren gebragt hebben; terwijl gij thans, door uwe brutale handelwijze, tegenover de volksvertegenwoordiging, door een halsstarrig stilzwijgen, door uw smoren der discussiën in den boezem der mandatarissen der Natie, wier stem het niet geoorloofd was te smoren, de opgewondenheid nog hebt doen toenemen, en daarenboven een ellendig bewijs hebt gegeven uwer onmagt, onkunde en onwil.

»Wij zwijgen van de in de volgende zinsneden voorkomende beschuldigingen, in dat rapport aan den Koning, tegen het gevallen ministerie uitgebragt; het onstaatkundige valt reeds in het oog, wanneer men bedenkt, dat ditzelfde ministerie drie en een half jaar lang in 's Konings dienst stond; het partijdige zal geen geheim blijven voor dengenen, die onder het ministerie Thorbecke de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode*, de *Amsterdamsche Courant*, enz., gelezen hebben, van welker artikelen dit rapport slechts eene *doublure* is.»

Wij lezen in de *Arnhemsche Courant* het volgende:

»In het jaar 1848 schreef de heer Donker-Curtius, als tijdelijk voorzitter van den ministerraad: »Ontbindbaarheid wordt »gevorderd, tot beslissing van een strijd tusschen het gouver»nement en éene of beide kamers der Staten-Generaal, een »strijd van *dien aard*, dat òf het Gouvernement, òf de Verte»genwoordiging behoort te wijken.»

(*Handel. der Staten-Generaal;* bij Belinfante, 1848. I. 330.)

»Waar was die strijd thans? Niet één votum is er uitgebragt. De Heeren hebben het zelfs niet gewaagd voor de Kamer te komen, opdat men ze toch met geene lastige vragen in een hoek drijven zou kunnen. Zij besloten liever de beweging eener ontbinding der Kamer in het land te brengen. Waarom? Om hun eigen ministerie.

»Wat zei Mr. Dirk Donker in 1848? Hij zeide: »Ik acht »het beter *twee*, ja *drie* ministeries op te offeren, dan tot *éene* ontbinding der Kamers over te gaan.»

(*Handel.* van 1848, II, p. 344.)

»En nu ontbinding om een ministerie te redden, daar niemand eenige homogeniteit in ziet, noch begrijpt hoe die bestanddeelen zijn zaamgekomen.»

De *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van heden, beoordeelt de zinsnede van het manifest van het nieuwe Ministerie, waarin van de godsdienstige quaestie wordt gesproken, aldus:

»De zinsnede is aan de eene zijde onbegrijpelijk, en bevat aan de andere zijde geene juiste mededeeling van het gebeurde. Men erkent, dat het toelaten der bisschoppen ingevolge de grondwet is geschied. In het wezen der zaak is dus niets te laken en valt niets te veranderen. Het eenige, wat afkeuring verdient is de allocutie van den Paus en het gedrag van het hof van Rome. Als nu in het wezen der zaak niets te veranderen valt, en alleen de vorm moet worden berispt, dan vragen wij: had dit anders kunnen geschieden dan door krachtige vertoogen? En dit hebben de heeren van Doorn en van Hall zelven erkend door de motie van orde, die de een heeft voorgesteld en de andere goedgekeurd en waarmede het voorgaande ministerie zich heeft vereenigd. Was er iets anders te doen geweest, waarom hebben die heeren daarover dan niet in de kamer gesproken? En daarin ligt ook de verkeerde voorstelling. De zinsnede in het adres eindigt met de laatste mededeeling van den minister van Buitenlandsche Zaken aan het hof van Rome. Dit was echter het einde niet. De laatste handeling was in de kamer, waarin de minister van Buitenlandsche Zaken verklaarde met de kamer in te stemmen, niet alleen dat er krachtige vertoogen waren gedaan, maar dat er ook nog zouden gedaan worden tot wegneming van spanning.

»Het ministerie had de zaak dus nog niet laten zitten. Het zou nog krachtige vertoogen doen. Waartoe? Natuurlijk, om nog iets gedaan te krijgen dat tot bevrediging moest dienen van het grootste deel der Natie, en hetwelk zoolang het niet verkregen was voor geene openlijke mededeeling vatbaar kon zijn. Zou uit de bereidwilligheid, waarmede de vorige Minister van Buitenlandsche Zaken de verpligting op zich nam, om *nog krachtige vertoogen* te doen, niet blijken, dat er plannen bestonden, die mogelijk reeds een begin van uitvoering hadden erlangd, om te Rome eene concessie te verkrijgen, die, als zij thans verkregen wordt, met een grooten omhaal door het tegenwoordig ministerie als zijn werk zal worden uitgekreten, dat echter met de daad reeds te voren was beraamd, en als eene erfenis van het ministerie door het tegenwoordige werd aanvaard?»

De Tijd, *N. Hollandsche Courant*, wijst op nieuw op het gewigt, dat in de uitkomst der aanstaande verkiezingen is gelegen. Dit blad toont, met bezadigdheid maar met *waarheid* aan, dat het nieuwe Ministerie bij die verkiezingen gebruik maakt van de *godsdienstige opgewondenheid*. Aan het slot van dit artikel doet *de Tijd* de navolgende vragen, welk inderdaad de meeste overweging verdienen:

1°. Het ministerie kan daags na de verkiezingen vallen. Wat dan?

2°. Geheel de toeleg van de verkiezingen heeft op het oog, om eene reactionnaire Kamer tot stand te brengen. Hoe ver zal die reactie gaan, zoo men er in slaagt om eene dusdanige Kamer te doen verkiezen! Zal die blijven binnen de Grondwet? Kan het ministerie daar borg van spreken?

3°. Veronderstel men blijft binnen de grondwet, dan nog krijgt men eene politieke omkeering. Men zal niet blijven bij de wetten, waarvan in het programma spraak is. De kieswetten zullen ook aangerand en de census verhoogd worden, dat lijdt geen twijfel. Wie ziet daarvan de gevolgen niet in?

4°. Eindelijk de grondwet is eene doode letter, zij kan haar zelve niet verdedigen. Zoo eene reactionaire Kamer daaraan de hand slaat, om haar bij wijze van verklaring te plooijen tot de reactionnaire inzigten, die men dan zal willen tot wet maken, waar gaat men dan heen?

»Wij vragen zulks met des te meer huivering, omdat men de politieke reactie onder eene godsdienstige kracht zal trachten te verbergen, en men alzoo tot een doel gaat, hetwelk men niet kent, en juist daarom verder zal gaan, dan iemand verwacht.

»Men make zich geen illuziën. De bisschoppelijke kwestie maskeert eene politieke. Er is hier geen spraak en er kan geen spraak zijn, of wij al dan niet bisschoppen zullen krijgen; want de bisschoppen zijn er en blijven.

»Maar wat hier alleen te beslissen valt, dat zijn de rust, de welvaart en al de constitutionnele regten van den Nederlandschen vrijen borger en ingezeten.»

De Koning heeft den heer A. Pauseron, hoofd-onderwijzer aan de keizerlijke muzijkschool te Parijs, benoemd tot ridder der orde van de Eikenkroon.

Het heeft Z. M. den Koning behaagd aan onzen stadgenoot, den verdienstelijken kunstschilder B. J. van Hove, vergunning te verleenen, tot het voeren van den titel van Zr. Maj. schilder-decorateur, en als zoodanig tot het voeren van het koninklijk wapen. Met genoegen zal men voorzeker deze waardering van des kunstenaars bekwaamheid en vlijt vernemen.

Den 27sten April is, volgens de *Amsterdamsche Courant*, bij het grootboek te Amsterdam van wege HH. diakenen der Nederduitsche Hervormde gemeente te Leiden, bij deurwaarders exploit het verband opgeheven, in Junij 1848 door hen gelegd op de interessen der kapitalen, staande ten name van, HH. regenten der huiszitten- en diakonie-armen, en heeft tevens de overschrijving dier kapitalen op hunnen naam plaats gehad. Het bedrag der verschenen rente, loopende van Junij 1848 tot Januarij van dit jaar, en hetwelk alsnu zal worden ontvangen, is tot de aanzienlijke som van *f* 60,000 à *f* 70,000 geklommen, welk bedrag evenwel onmiddellijk, ten gevolge der overeenkomst, door HH. diakenen aan de gemeentekas zal worden uitgekeerd, in vergoeding der voorschotten, door haar gedurende dat tijdsverloop ten behoeve der administratie van het huiszittenhuis gedaan. Men verwacht, dat in den loop der volgende week de overgave der administratie aan HH. diakenen zal plaats hebben.

Het getal der in 1852 de Dedemsvaart bevaren hebbende schepen bedroeg, 8100, die aan afvaartsgelden hebben opgebragt nagenoeg *f* 67000. Uit deze opgave kan men de belangrijkheid der Dedemsvaart, als eigendom der provincie Overijssel, eenigzins nagaan.

Ingezonden Stukken.

Wij voldoen, door de plaatsing van onderstaand stuk, aan het daartoe gedaan verzoek.

VERKIEZINGEN.

De zoogenaamde anti-revolutionnairen durfden in de residentie bij de vorige verkiezingen nog niet eens den baron Mackay op den voorgrond stellen, maar gebruikten daarvoor eene andere vereeniging, die (zoo men zegt), met het oog op de wet op het onderwijs, den heer Mackay herhaaldelijk voorstelde, en alzoo in de Provinciale Staten van Zuid-Holland bragt, — terwijl weldra die heer op dezelfde gronden te Arnhem tot lid der 2de kamer werd gekozen. — Thans is de partij van den heer Groen van Prinsterer zoo nederig niet meer; maar stelt haren generaal te 's Gravenhage moedig voorop, rekenende op de onverdraagzame stemming; waarin velen gebragt zijn; — intusschen gelooven wij, dat het in de residentie toch nog zoo ver niet gekomen is, dat de heer Groen daar zal slagen. Zouden zijne aanhangers mogelijk vreezen, dat het te Zwolle thans wel eens anders zou kunnen gaan als in het vorige jaar, toen hij alleen door een verschil tusschen de kiezers der hoofdplaats van Overijssel en van Kampen werd gekozen?

Advertentiën.